

دکتر رضا منصوری

وین - اتریش

رهبانیت سیسترسین ها

جنگهای هوسیت ها که قسمتهای زیادی از چکسلواکی و اتریش و شرق آلمان را ویران کرد، باعث نابوی تعداد زیادی از صومعه ها شد. از همین قرن پانزدهم است که در اثر تشکیل کشورهای ملی، صومعه های سیسترسین هر کشور تشکیل اتحادیه های کشوری بنام Kongregation دادند و بدین طریق صومعه ای مادر (سیتو) اهمیت خود را از دست داد. ضربه ای بعدی از جانب رفورماسیون (۱۵۱۷) به کلیسا عموماً و طریقه ی سیسترسین ها خصوصاً وارد آمد. در همین زمان است که اسپکاندیشاوی از تحت قدرات زم بیرون آمد و سیسترسین ها حدود ۲۱۶ دیر از دست دادند و در آلمان ۵۱ دیر راهبان و ۱۳۷ دیر راهبات از بین رفت. بسیاری از صومعه هائی که در این دوران جان سالمی بدر برده بودند، ضمن جنگهای سی ساله و جنگهای دهقانان (۴۹ - ۱۶۱۸) در آلمان و اتریش از دست رفتند و با طعمه ی آتش قرار گرفتند. و همین بلا نیز ضمن جنگهای مذهبی بین کاتولیکها و هوگه نتها (۹۸-۱۵۵۹) بر سر صومعه های فرانسوی آمد. در این دوران بیش از ۲۰۰ دیر سیسترسین از بین رفت؛ در فکر معادند

۵۱ - Hugenoherl

۵۲ - Katholische Restauration

دوران بازپیرایش کاتولیکی (قرن ۱۷ م) همگام با شروع دوران رفورم برای طریقه سیسترسین ها شد. همچنین دوران باروک (Barock) برای بسیاری از دیرها بمنزله ی یک عصر شکوفان ثانوی بود. اما دیری نپائید که در قرن (۱۸ - م) ضربات دیگری به طریقه های مختلف رهبانیت وارد آمد.

بهنگام دوران تنویر افکار (۱۷۵۳) هشت طریقه ی مختلف در فرانسه منحل شدند که در جمع شامل ۴۵۰ دیر بودند ولسی به سیسترسین ها این بار ضربه ای وارد نشد.

در اتریش قیصر یوزف دوم در سالهای ۹۰ - ۱۷۸۰ تعداد ۷۳۸ صومعه را باین عنوان که «بی فایده» هستند منحل کرد. وضمن انقلاب کبیر فرانسه تمام طرق رهبانیت منحل شدند (۱۷۹۰) جنبش دنیوی شدن و با سکولاریزاسیون (۱۷۹۰) در آلمان باعث از بین رفتن ۴۶ دیر راهبان و ۸۳ دیر راهبات سیسترسین شد، بطوریکه بعد از سال ۱۸۳۵ در آلمان فقط ۱۰ دیر راهبان و ۳ دیر راهبات وجود داشته است. اما قرن نوزدهم شروع جدیدی برای سیسترسین ها بود؛ در ایتالیا و فرانسه و بلژیک دیرهای قدیمی دوباره داری سر نشین شدند. قرن ۲۰ با وجود دو جنگ جهانی و اثرات سوء آن روی رهبانیت روبهمرفته دوران توسعه ی سیسترسین ها بوده است. برای مقایسه آماری چند از تعداد دیرهای سیسترسین در دوران مختلف ذیلا نقل میشود:

سال	تعداد دیر
۱۶۷۵	۷۴۲
۱۸۹۱	۱۹۶ (از آن ۸۲ دیر راهبان و ۱۱۴ دیر راهبات)
امروزه	۱۴۹ (از آن ۶۹ دیر راهبان و ۸۰ دیر راهبات)

باید در نظر داشت که این آمار شامل تمام دیرهای سیسترسین ها در دنیا می باشد. تعداد کل راهبان فعلاً نزدیک به ۳۲۰۰ می باشد. در اتریش جمعاً ۱۲ دیر سیسترسین وجود دارد که دوتای آن دیر راهبات هستند.

۴- نکاتی چند در مورد زندگی راهبان دیر تسوتل؛

دیر تسوتل در سال ۱۱۳۷ توسط هادمار اول از خاندان کونرینگ (۵۵) وقف شده است.

باید توجه داشت که صومعه ها اغلب توسط پادشاهان و شاهزاده ها و امرا وقف می شده است. و در اتریش تمام دیرها بدون استثنا موقوفه هستند و بهمین جهت دیرها در زبان آلمانی به موقوفه موسوم هستند (۵۶). زمین های زراعتی و جنگلهای وسیعی وقف این دیر بوده اند که قسمت زیادی از آنها در جنگ جهانی دوم توسط نازی ها از دستشان خارج شد و بعد از اتمام جنگ نیز دولت اتریش تصرف کرد و فعلاً محوطه های وسیعی در اطراف این دیر محل مانورهای نظامی ارتش اتریش می باشد. فعلاً حدود ۳۰۰۰ هکتار زمین و جنگل هنوز در دست دیر می باشد. علاوه بر آن کارخانه های چوب پری در کنار دیر می باشد که اداره ی آن با صومعه است. و با در نظر گرفتن فعالیت های دیگر دیر میتوان درک کرد که این دیر همانند صومعه های دیگر اتریش، و راهبانش در درجه ی اول مشغول اداره ی این سازمان وسیع هستند که دارای ۱۷۰ کارمند می باشد. جمع راهبان این دیر ۳۶ نفر می باشد که ۲۴ نفر آن به کشیشی در کلیساهای تحت اداره ی این دیر مشغولند و فقط ۱۲ نفر راهب دائم در دیر هستند که به اداره ی آن مشغولند. آبت این دیر آقای گیس آف (۵۷) می باشد آبت دیر از بین راهبان

۵۵ - Hadmar I. von Kuenring

۵۶ - در آلمانی به دیر، Kloster میگویند ولی صومعه ها معمولاً به اسم

Stift = موقوفه معروف هستند مثل Stift Zwehl یعنی موقوفه تسوتل و یا

۵۷ - Pralat Giebauf

دیر تسوتل

انتخاب میشود و تمام راهبان حق رأی دارند. قدیم مقام آبتی تا آخر عمر بود ولی در آخرین اساسنامه‌ای که مجمع عمومی سیسترسین‌ها در سال ۱۹۶۷ تصویب کرده است، هر آبت تا ۷۰ سالگی مقامش را حفظ می‌کند (رجوع کنید به منابع) سیسترسین‌ها همانطوریکه از مطالعه‌ی آخرین اساسنامه‌شان برمیآید (رجوع شود به Konstitutjonen) ارزش زیاد به مقدم بودن با زمان میدهند. و اغلب در این اساسنامه آمده است که راه و رسم رهبانیت بایستی که با زمان وفق دهند برای نمونه ما بینش سیسترسین‌ها را از فقر و پیاده کردن آن در واقعیت ذکر میکنیم. در اساسنامه‌ی سال ۱۹۶۷ در مورد فقر چنین آمده است: « ماده‌ی ۵۶ ما در فقر زندگی میکنیم تا گواه پیروی مسیح باشیم. این برایمان بدین معنی نیست که از اموال مادی دوری میجوئیم تا فقیر باشیم، بلکه علت خواست به فقیر بودن ما در اینست که اموال مادی و معنوی که خدا بمانا هدیه داده است بطریقی که او خواسته است بکار برده و برایشان ارزش قائل شویم. ما نمیخواهیم که یکطرفه بدانها دل ببندیم بلکه میخواهیم که نمونه‌ای برای انسانها باشیم و نشان دهیم که خوشبختی و تکامل انسانی بستگی به تصاحب مال ندارد. باشد که فقر شخصی ما را از سعی خودخواهانه در نگهداری اشیاء و توانائی‌های مختلف برای خودمان دور بدارد و بعلاوه بدینوسیله خود را برای درک نیازمندی هموعان خود تربیت میکنیم. »

البته همانطوریکه ازین قاعده برمیآید فقر بخاطر فقر هدف راهبان سیسترسین نیست و بهمین جهت است که در عمل می‌بینیم راهبان تسوتل دارای مزایای زندگی شهری هستند. مثلا موکت داشتن کف حجره و یا منزل يك راهب در قسمت مخصوص راهبان دیر (Klausnr) و یا گرام استریو داشتن و یا مرسدس

۳۰۰ داشتن آبت دیر قابل تعجب نیست . همچنین راهبان نیز همچون کارگران و کارمندان دنیوی حد اقل سه هفته در سال مرخصی دارند .

قوانین راهب گیری در دیر تسونل که تقریباً در تمام اثریش شبیه بان است چنین می باشد . برای قبول در دیر احتیاج به دیپلم دبیرستان میباشد . شخص دیپلمه ای که مایل به قبولی در دیر بعنوان راهب است ابتدا يك سال بعنوان « نوچه » (۵۸) دوران « نوچگی » (۵۹) را می گذرانند که در ضمن آن به تاریخ رهبانیت ، مقدمات انجیل و زندگی راهبگی آشنا میشود . پس از آن رشتهی الهیات (تنولوژی) در یکی از دانشگاهها (معمولاً در شهر سالزبورگ) تحصیل میکند . پس از آن در صورتیکه مصمم بزنگی در دیر باشد ، ضمن جشنی سوگند (Profeb) یاد میکند و ازین پس بعنوان راهب دیر شناخته میشود .

زندگی روزانهی راهبان بدین طریق است : ساعت ۵/۵ صبح در داخل Klausur که محل زندگی راهبان است زنگ زده میشود و همگی خود را برای دعا یا نماز جماعت که در ساعت ۶ انجام میشود آماده میکنند . ساعت ۱۲ نماز جماعت دوم می باشد ، سپس وقت ناهار است که در سالن غذای (۶۰) مخصوص صرف میشود . من افتخار داشتم که یکبار با راهبان ناهار صرف کنم ، چه معمولاً مهمانان در محل دیگری غذا میخورند . این سالنی است بسیار زیبا و بزرگ و با نقاشی های دیواری از نقاش معروف اثریشی پاول ترورگر (۶۱) . میز غذا بشکل مستطیل میباشد که در صدر آن آبت با قائم مقامانش (Prior و Subprior) در دو طرف وی می نشینند : در طول

مستطیل در دو طرف راهبان بترتیب ورود به دیر جا میگیرند : و مستخدمی غذا را میچیند . صرف غذا و قهوه یا چای بعد از آن که در اطاقی دیگر صرف میشود بسیار جنبه‌ی خانوادگی دارد و همین جا است که بخوبی خانواده‌ی بنه‌دیکتی در نظر مجسم می‌شود . ساعت ۶ بعد از ظهر ، قبل از شام نماز جماعت دیگری است بنام (Vesper) و بعد از صرف شام نماز جماعت Kompleh می‌باشد که با قرائت قسمتی از يك کتاب در محفل مخصوصی در صحن صلیب شروع میشود و با اصل نماز در داخل کلیسا ختم میشود ، که گاهی آدمی را بیساخته خطابه‌های نماز جمعه می‌اندازد . بنه‌دیکت مقدس در اصل هفت نوبت نماز بنام‌های Prim , Terz , Sext , Non , Vesper , Kompleh و علاوه‌ی نماز شب معین کرده بود . علاوه زمان بعد از نماز Kompleh تا نماز صبح را زمان سکوت (۶۲) مقرر کرده بود که امروزه دیگر اجرا نمیشود . گویا بعضی فرقه‌ها از جمله کارملیت (۶۳) و کارنویس (۶۴) زمان سکوت را هنوز رعایت میکنند : ساعات بین روز هر راهب مشغول کاری است که به وی محول شده است . از جمله‌ی کارها تربیت نوجوه‌ها ، اداره‌ی کاخ تربیت (۶۵) ، رسیدگی به آشپزخانه

Karmeliter - ۶۳

Silenzium - ۶۲

Cartauser - ۶۴

Bildungskaus - ۶۵ ، یا کاخ تربیت که چند سالی است در این دیر افتتاح

شده است برنامه‌های مختلف فرهنگی و هنری در تمام سال دارد . از جمله در تابستانها گروههای مختلفی که مرخصی خود را در این جا میگذرانند ، برنامه‌های هنری مختلفی از طرف دیر برای آنها آماده میشود . دیرهای اتریش این اواخر سعی میکنند زندگی فعالتری را بدین ترتیب به صومعه وارد کنند و ضمناً در تماس با مردمان از معنویات خود چیزی بدانها بیاموزند .

ویا پست و یا آماده کردن کلیسا برای دعا و نماز ، کتابخانه و آرشیو می باشد که در دست راهبان است؛ راهبان لباس مخصوصی نیز دارند که تا سال ۱۹۶۰ موظف بودند همیشه بتن داشته باشند ولی ازین تاریخ پوشیدن لباس شخصی آزاد شد. امروزه دیگر تفاوت زیاد بین زندگی در دیر ویا زندگی در خارج بعنوان يك کشیش وجود ندارد. مهمترین تفاوت آن که در ظاهر نیز بچشم میخورد همان سوگند ثبات راهبان است که خود را تا آخر عمر به يك دیر متصل میکنند اما در زندگی معنوی آنان فرقی بچشم نمیخورد و بهمین لحاظ ما انگیزه‌ی روشن و واضحی برای راهب شدن ندیدیم.

(پایان)

از کجا که آزمایش های زمانه جهان را بسوی تحول تازه ای نکشد و از کجا که از پی انقلابات اسرار آمیز خلقت جدیدی در حال تکوین نباشد انقلابی که در مغزها و ذوق ها بدایع تازه تری بوجود آورد و پرده را از مقابل دنیسای معنی که انتظارش را همیشه داشته ایم بردارد.

(اورا صدا بزنیم)